

“Nog steeds het oranje NN-gevoel”

In gesprek met
Tjeerd Bosklopper,
een van beide
nieuwe NN-CEO's

Voorwoord

Dag beste lezers,

Zojuist heb ik een plezierig gesprek gehad met Tjeerd Bosklopper. Hij is, samen met Leon van Riet, de opvolger van David Knibbe die nu CEO NN-Group is geworden. Een paar nummers terug gaf David zijn beeld van NN, nu is het de beurt aan Tjeerd (en een volgende keer aan Leon). Mooi om te horen hoe de nieuwe en jonge NN-leiding het ons zo vertrouwde bedrijf ziet en daar sturing aan geeft. Vernieuwing en verjonging zijn ook toepasbaar op de nieuwe Ledenraad. Vele nieuwe gezichten met hun eigen nieuwe inbreng en ook weer hun eigen NN-collega's in hun netwerk van vroeger en nu. Allemaal zeer welkom en ik kijk reikhalzend uit naar de eerste kennismakingen. Hetzelfde geldt, en inmiddels gold, voor de eerder geplande Ledendag op 28 okt a.s. waar Tjeerd ook graag bij zou zijn.

Begin deze maand is besloten in samenspraak met de Ledenraad de Ledendag te verschuiven richting komende zomer. De oude en nieuwe ledenraad in september heb ik zelf ook gemist door een stevige verkoudheid, stomme pech. Zo houden wij dus nog wat in het vat, maar we namen het zekere voor het onzekere.

Vele nieuwe gezichten in de ledenraad betekent ook tegelijkertijd het afscheid van veel vertrouwde gezichten. Collega's die zich jarenlang met veel succes hebben ingezet. In een volgend nummer staan wij daar nog graag, ook met fotomateriaal van het afscheid, bij stil. Voor deze editie was de productietijd daarvoor net te krap.

Ik wens u weer veel leesplezier bij dit nummer van ons blad. En heeft u suggesties voor kopij? Altijd zeer welkom op het mailadres van onze vereniging, hoe meer hoe beter...

Noot: bijpassend fotootje naast mij ook een nieuw en jong gezicht. Onze 4e kleinzoon Xavi, inmiddels grote broer van Isa, ging mij afgelopen juni leren hoe je een zandkasteel moet maken. En ja, hij is inderdaad vernoemd naar de beste voetballer van Barcelona (en terecht).

Groet, **René Labordus**, bestuurslid VO-NN

Inhoud:

2 IN GESPREK

› Met Tjeerd Bosklopper,
CEO NN Nederland

6 KORT NIEUWS

› NN-nieuws
› Evenementen weer gestart
› Landelijke ledendag VO-NN
nog onzeker

7 VERENIGINGSNIEUWS

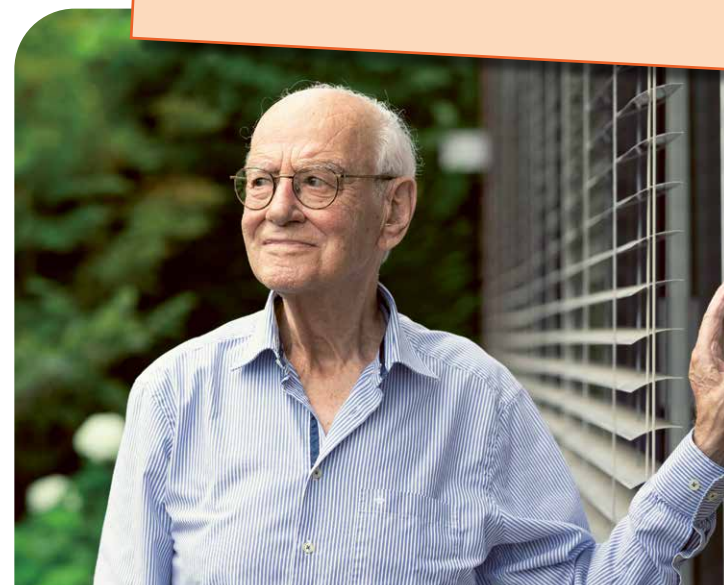
› “Stoelenhiërarchie”.
Oud-NN-CEO
Ben Cohen over
de Groenhovenstraat
› Nieuwe en
overleden leden

8 RUBRIEKEN

› Mijn drive:
ledenraadslid
Paul de Widt
› Colofon

3 UW BELANG

- › Wat is er nieuw aan het pensioenstelsel?
- › Tussenstand PFI-project ‘Wij werken aan uw pensioen’
- › Wonen in de toekomst
- › Doorstroming op de woningmarkt
- › Scheidend secretaris commissie SEB Cees van Oosterom: “Ik het begin dacht ik dat het wel over zou gaan”
- › Waarover gaat het jaarplan 2020 van VO-PFI?

Ben Cohen

“Er is nog steeds het oranje NN-gevoel”

Aldus Tjeerd Bosklopper (CEO Nationale-Nederlanden Schade & Inkomen, Bank, IT)

Eind juli spraken wij elkaar. Een gemoedelijk en open gesprek met Tjeerd als enthousiaste verteller. Hij is, samen met Leon van Riet (Leven en Pensioenen), de opvolger van David Knibbe die nu CEO NN Group is. Tjeerd trad in augustus 2006 toe tot het MT NN Schade waar wij elkaar eerder troffen. Het lijntje nu was dus zo gelegd. In een volgend nummer wordt Leon gepresenteerd. Nu laten wij Tjeerd aan het woord.

Tjeerd; "Mijn deelname aan het MT Schade was eerst op interim-basis, dat weet ik nog goed. Ik was kort daarvoor teruggekomen uit Zuid-Korea voor een project; de introductie van autoverzekeringen bij DiBa. Dat project werd echter twee weken na aankomst al gestopt... Gelukkig had NN Schade toen de productmanagementfunctie vacant. Na een aantal maanden werd het interim eraf gehaald en heb ik drie jaar lang een hele mooie functie mogen doen. Ook daarna ben ik altijd wel actief gebleven in het verzekerdeel van NN en ING. Overigens is nog steeds, toen in 2006 en nu, sprake

van het oranje NN-gevoel. Een familieband en trots om bij NN te werken of te hebben gewerkt."

De huidige baan

"Mijn baan nu, met een splitsing in de CEO-portefeuille samen met Leon, is ontstaan door de groei in Nederland als gevolg van de Delta Lloyd en Vivat acquisities. Na het plotselinge vertrek van Lard Friese als CEO NN Group werd als snel David Knibbe aangewezen als zijn opvolger en konden wij vervolgens de besturing zoals nu inrichten. Heel plezierig om die duidelijke focus zo te

verdelen.

Die integraties gaan goed, daar kunnen wij allemaal echt trots op zijn. De financiële voordelen zijn er natuurlijk, maar laten we ook de andere factoren niet vergeten; de klanten, de distributiepartners en de medewerkers. Bij de overname van Delta Lloyd (Leven en Schade) zijn de klantscores gelijk gebleven en de distributie- en medewerkerscores gingen omhoog terwijl we de hele boel aan het verbouwen waren."

Met VIVAT

"Nu met VIVAT (alleen Schade) maken wij

ook een unieke situatie mee. Alle nieuwe medewerkers virtueel welkom heten in de coronatijd, was nog nooit eerder vertoond. Maurice Koopman is als CEO Schade daar vooral het gezicht, het nieuwe NN-boegbeeld op Schade. Wij krijgen daar positieve reacties op van de medewerkers, zij voelen zich welkom. Heel belangrijk daarbij is het besef dat integraties geen rechte maar een hobbelige weg bewandelen. Weten wat er speelt door een open "blameless" cultuur te hebben waarin je je vrij voelt om problemen in een vroeg stadium te melden, is cruciaal. Dan kun je op tijd ingrijpen en

UW BELANG

nieuws

Jaargang 5
Nummer 3 - 2020

COMMISSIE PENSIOENEN

- › Wat is er nieuw aan het pensioenstelsel?
- › Tussenstand PFI-project 'Wij werken aan uw pensioen'

2

COMMISSIE SEB

- › Wonen in de toekomst
- › Doorstroming op de woningmarkt

4

- › Scheidend secretaris commissie SEB Cees Oosterom

VERANTWOORDINGSORGAAN-PFI

- › Waarover gaat het jaarplan 2020 van VO-PFI?

5

COMMISSIE PENSIOENEN

Wat is nieuw aan het nieuwe pensioenstelsel?

Op 5 juni vorig jaar werd na een jarenlange discussie een principeakkoord pensioenhervormingen gesloten. Nu, iets meer dan een jaar later, is het definitieve pensioenakkoord gesloten naar de Tweede Kamer gestuurd, daar besproken en aangenomen voor verdere wetgeving. Wat is nieuw aan dit nieuwe en definitieve akkoord? "De echte details moeten nog worden ingevuld", schrijft Wim Evers.

Het kabinet wil de aanpassing van de relevante wetgeving (o.a. de Pensioenwet) op 1 januari 2022 hebben afgerond en de invoering van het nieuwe stelsel moet uiterlijk op 1 januari 2026 een feit zijn. Omdat de Pensioencommissie haar leden graag zo volledig wil informeren hebben wij een uitvoerige toelichting geschreven. Deze staat op de website.

Hier volgt een korte samenvatting van de belangrijkste punten uit het akkoord.

1. Besloten is al dat de AOW-leeftijd de komende twee jaar wordt bevroren en minder snel gaat stijgen.
2. Er komt een onderzoek naar het stoppen met werken na 45 dienstjaren.
3. Mensen die zwaar werk verrichten,

kunnen eerder stoppen met werken (maximaal 3 jaar voor pensioendatum).

4. Pensioenfondsen met een dekkingsgraad boven de 90 hoeven in 2021 niet te korten.
5. De doorsnee premie-systematiek wordt afgeschaft.
6. Er komt geen pensioenplicht voor zzp-ers, wel een verplichte Arbeidsongeschiktheidsverzekering.
7. De kenmerken van het nieuwe pensioenstelsel zijn de volgende:
 - a. Alle werknemers krijgen in het nieuwe pensioenstelsel een zogeheten premieregeling. De ingelegde premie en het beleggingsrendement daarop bepalen wat voor pensioen een werknemer mag verwachten.

- b. Er komen twee soorten pensioenregelingen.

De eerste optie is 'Het Nieuwe Contract', waarin de pensioenpot 'één collectief' blijft maar de deelnemers wel allemaal hun eigen aandeel daarin krijgen. De tweede optie is de wet verbeterde premieregeling, waar alle deelnemers een eigen pensioenpot hebben. In 2026 moet elk pensioenfonds een keuze hebben gemaakt voor één van beide opties en klaar zijn met de invoering ervan.

- c. Pensioenfondsen die kiezen voor Het Nieuwe Contract moeten ook een solidariteitsreserve aanhouden.
- d. Er komt een einde aan de rekenrente en de dekkingsgraden: pensioenen gaan meer meebewegen met de financiële markten.

e. De pensioenpremie wordt 'stabiel en beter voorspelbaar'.

f. Op de datum van je pensionering kun je eenmalig maximaal 10% van je pensioen opnemen.

Verlofsparen om eerder met pensioen te kunnen gaan.

Voorlopige conclusie

Voordat de invoering er is, zal nog heel wat moeten worden "gepolderd". Niet alleen op het niveau van regering en parlement, maar ook via diverse maatschappelijke organisaties (bijvoorbeeld voor ouderen en jongeren) en door verzekeraars en sociale partners op landelijk, maar ook op bedrijfs- en bedrijfstakniveau. Al is er veel gesproken en vergaderd in het afgelopen jaar, de echte details moeten nog steeds worden ingevuld.

En wat gaat het voor PFI en CDC-deelnemers betekenen?

Hierover nog een aantal opmerkingen: - Er komt een landelijke transitiecommissie van werkgevers en werknemers met een

Tjeerd Bosklopper, CEO NN Schade & Inkomen, Bank, IT:

“Heldere transparante communicatie, respect en eerlijkheid zijn belangrijke ingrediënten om het juiste perspectief te geven.”

bijsturen, niet alles valt te plannen in zo'n groot project. Natuurlijk zijn er ook groepen die zich niet altijd gehoord voelen. Daar kun je eigenlijk nooit te veel aandacht aan geven. Heldere transparante communicatie, respect en eerlijkheid zijn daar belangrijke ingrediënten om het juiste perspectief te geven.”

Toekomst

“Al met al maken wij een mooi traject door na eerst de verzelfstandiging van NN, de beursgang en de acquisities. En nu zijn we klaar voor de toekomst. Steeds meer is de relevantie voor de klant breder dan het financiële product alleen. In de coronatijd kunnen wij het MKB helpen met navigeren in alle overheidsmaatregelen en ook werkgevers helpen door met preventieprogramma's burnouts bij medewerkers

te voorkomen. Daarmee wil NN de rol in de maatschappij vergroten. Een andere belangrijke trend is natuurlijk digitalisering, om het simpel te maken voor de klant en in drie clicks alles te regelen. Data en artificial intelligence zijn nodig binnen NN om dat mogelijk te maken. De processen via internet (mijnNN) en de app zijn al mooi, en dat wordt alsmaar beter!

Tot slot, omdat René ernaar vraagt; ik ben 45 jaar, gelukkig echtgenoot en blijde vader van twee jongens - groep acht en in de tweede klas van de middelbare school - woon in Oegstgeest en houd mij fit door te fietsen. De eerste zes maanden 5468 km! Moet ik ook wel doen want anders word ik snel te zwaar... Graag tot ziens op de Leden-dag in oktober, hoop dat het door kan gaan en dan ben ik er ook bij!”

(René Labordus)

onafhankelijke voorzitter. Deze commissie moet, indien de sociale partners (in bedrijven of sectoren) het niet eens worden over de overstap naar het nieuwe stelsel, een bindend advies geven.

- Een spannend onderwerp blijft de compensatie voor 35-plussers door het wegval-len van de doorsneesystematiek. Ondanks

het feit dat het Centraal Plan Bureau en een aantal pensioenfondsen denken dat het bij veel fondsen wel zal lukken om dit 'gat' te vullen. Maar kennelijk niet overal.

- Ook wordt in de stukken niet gesproken over hoe de overgang zal gaan indien sprake is van een gesloten fonds zoals het Pensioenfonds ING: in alle stukken wordt

uitgegaan van inkomsten uit premie en beleggingen en dat bij de fondsen sociale partners tot overeenstemming moeten komen.

- Bij de CDC-pensioenfondsen is wel sprake van betrokkenheid van sociale partners: de zaken rondom pensioen vormen onderdeel van de cao-onderhandelingen.

Wij blijven als altijd ook in deze nieuwe ontwikkelingen bij de les en blijven onze invloed en aanwezigheid bij zowel het PFI als de CDC-fondsen waarmaken.

(Wim Evers, voorzitter pensioencommissie)

Lees op de **website** de volledige tekst over het nieuwe pensioenakkoord.

COMMISSIE PENSIOENEN

Tussenstand project “Wij werken aan uw pensioen”

Aan het begin van dit jaar hebben wij laten weten wat onze mening was over de uitwerking van het project “Wij werken aan uw pensioen”. Stap voor stap en ondanks de corona-perikelen is het project toch voortvarend uitgevoerd. Wat is momenteel de stand van zaken?

De data die gepland waren in 2020 lijken te worden gerealiseerd. Wij worden als pensioencommissie regelmatig (en meestal via video) bijgepraat over de stand van zaken. Nu het project zijn volgende en voor alle deelnemers laatste fase ingaat, willen wij u hierover informeren.

1. Wat is er inmiddels klaar?

Veel van de werkzaamheden van het project, dat beoogt de vele pensioenreglementen die ING en NN rijk zijn te stroomlijnen, bevinden zich in een vergevorderd stadium.

a. Sinds 1 januari jl. bestaat nog maar één reglement dat geldt voor alle 70.000 deelnemers: het Pensioenreglement Pensioenfonds ING 2020. Op de website van het Pensioenfonds is het hele reglement te lezen.

b. Vanaf eind december vorig jaar is voornamelijk door medewerkers van AZL, dat

de administratie voor Pensioenfonds ING uitvoert, gewerkt aan de conversie van de gegevens uit de bestaande reglementen naar het nieuwe reglement. Op dit moment (eind juli) is deze conversie succesvol verlopen en worden de controles intern én door een externe accountant uitgevoerd.

c. Vanaf eind juli worden de mutaties die zijn opgetreden door pensionering, overlijden, verhuizing etc. doorgevoerd in het nieuwe systeem. Dat zijn nog heel wat mutaties, als je bedenkt dat vanaf 1 januari tot eind juli alleen al 1.000 deelnemers met pensioen zijn gegaan.

d. De koppeling van het pensioensysteem aan andere interne systemen (zoals het betaalsysteem) wordt nu gemaakt.

2. Wanneer merk ik er iets van?

Zoals de zaken er nu voor staan, ontvangt elke deelnemer eind augustus een brief

waarin precies wordt aangegeven wat de “oude situatie” was en wat de nieuwe situatie is. Dat wordt, mits van toepassing, ook weergegeven in bedragen, zodat de betreffende deelnemer weet waar hij of zij financieel aan toe is.

Wij hebben begrepen dat vooral voor deelnemers bij wie veel verandert door de overgang van het oude naar het nieuwe reglement, de brief behoorlijk uitgebreid en ingewikkeld kan zijn. Daar wordt bij Pensioenfonds ING qua beschikbare mankracht rekening mee gehouden. Schroom vooral niet t.z.t. contact te leggen met het fonds.

Voor deelnemers boven 55 jaar wordt in de brief ook aangegeven dat zij gebruik kunnen maken van de nieuwe pensioenplanner: Deze planner, genaamd “Mijn Pensioenplan”, waarin men scenario's kan maken van de verschillende pensioenkeuzes die

het nieuwe reglement biedt, kan men zijn of haar pensioen aanvragen. Voor de deelnemers jonger dan 55 is de pensioenplanner vanaf begin volgend jaar beschikbaar. Deelnemers die in het Pensioenreglement onder de Pensioenregeling 68 zijn ondergebracht, ontvangen door de complexiteit van de veranderingen deze brief en de UPO pas eind september van dit jaar. Daarnaast ontvangen de deelnemers vóór het eind van het jaar de UPO (Uniform Pensioen Overzicht) per 1 januari 2020.

3. Is dit de laatste informatie die wij van de pensioencommissie krijgen?

Dit zal inderdaad in het ledenmagazine de laatste informatie over dit project zijn maar wij zullen leden net als vorig jaar, kort voor het verschijnen van de brieven, voorzien van actuele informatie via een nieuwsbrief. (Wim Evers, voorzitter Pensioencommissie)

COMMISSIE SOCIAAL ECONOMISCHE BELANGEN

Wonen in de toekomst

In Ons Belang nr 1 van dit jaar stond een artikel over hoe je overwaarde op je huis kunt opnemen. Ook andere opties zijn mogelijk met vermogen uit je huidige huis. Zo viel mijn oog op een artikel uit het Eigen Huis Magazine (maart 2020): “Samen bepalen hoe je later woont”. Hoe gaan we straks wonen nu onze huidige woningen soms te groot zijn geworden, bijvoorbeeld omdat de kinderen het huis uit zijn? Zijn onze huidige huizen dan niet geschikt of niet geschikt te maken voor toekomstig gebruik? Of is verhuizen naar een appartement misschien een beter idee of moeten we denken aan een zorginstelling als beperkingen hiertoe dwingen? Of?

Ik kwam in het eerdergenoemde Eigen Huis-artikel een idee tegen om met andere oudere mensen gezamenlijk een wooncomplex op te zetten en te gaan bewonen. Mensen, in vergelijkbare situaties, die naar elkaar omkijken. Die samen met elkaar een kop koffie drinken, met elkaar willen briden, die elkaar helpen als iemand is geopereerd en daarna samen de schouders eronder willen zetten tijdens de revalidatie. En het bovenal gewoon gezellig met elkaar willen hebben. Samenwonen maar toch je zelfstandigheid en privacy behouden.

Nieuwe woonvorm

Zo'n gemeenschappelijk huis ben ik meer dan twintig jaar geleden al eens tegengekomen ergens in het Gooi. Ik heb het nooit vergeten omdat het er zo leuk uitzag en het was zo simpel van opzet. Het betrof een groot vrijstaand huis dat was opgedeeld in appartementen. Die appartementen leverden voor de ouderen voldoende ruimte op om zich terug te trekken. Daarnaast waren er meerdere gedeelde ruimtes. Er was een grote woonkeuken, een ruime zitkamer en nog wat andere ruimtes, zoals een TV-kamer. Dit mooie huis had

daarnaast een grote gezamenlijke tuin. Met dit in mijn achterhoofd las ik het verhaal “*Samen bepalen hoe je later woont*”. Het betreft een nieuwe woonvorm voor ouderen. Het artikel neemt ons mee in de ontstaansgeschiedenis en de oplevering van het eerste Knarrenhof in Zwolle in 2018. In totaal werden 48 eengezinswoningen, in een opstelling als van een vroeger hofje, opgeleverd. De bewoners zijn zonder uitzondering erg positief. Ze zijn en voelen zich niet meer eenzaam. Een goede strijd tegen

het door onze Koning genoemde ‘eenzaamheidsvirus’. De panden zijn onderhoudsvriendelijk en met de beste materialen gemaakt. Er worden veel activiteiten georganiseerd en dus hoeft niemand achter de geraniums te blijven zitten. Een mooie oplossing!

Drempels

Toch komen deze hofjes er niet zonder slag of stoot, ondanks de grote belangstelling die ouderen voor dit soort woonvormen

aan de dag leggen. Er is namelijk een aantal belangrijke drempels. Een eerste drempel (1) is dat banken moeilijk doen. Banken willen pas geld lenen voor de bouw als alle risico's weg gemanaged zijn. En dat terwijl best al veel geld nodig is in de planningsfase. Een tweede drempel (2) is dat geen aanspraak gedaan kan worden op subsidie. De hier genoemde Stichting van het initiatief de Knarrenhof wordt door de overheid gezien als een projectontwikkelaar en niet als een sociaal ondernemer. Er lijkt een toezegging door de overheid te zijn om de voorwaarden voor subsidie aan te passen. Maar vooralsnog is dit nog niet geregeld. Het volgende obstakel (3) heeft betrekking op de moeilijkheid om een goede locatie te vinden. Dit heeft ondermeer te maken met de bereidwilligheid van de gemeente om fatsoenlijke grondprijzen te rekenen voor centraler gelegen gronden. Je wilt immers onderdeel blijven uitmaken van de gemeenschap en niet ergens naar de rand worden weggeduwd. De vierde drempel (4) wijst op de hogere aantrekkelijkheid om in plaats van seniorenwoningen rijtjeshuizen te bouwen. Dat levert gewoon meer geld op in het laatje van de gemeente. Wonen in de toekomst vraagt doorzettingsvermogen om, samen met professionals, een dergelijk initiatief tot uitvoering te krijgen. Maar nieuwe woonvormen zullen in de toekomst steeds vaker gaan voorkomen. Nadere informatie over de landelijke Stichting Knarrenhof kan je vinden op knarrenhof.nl.

(Martin Hoedemakers, Commissie Sociaal Economische Belangen)

COMMISSIE SOCIAAL ECONOMISCHE BELANGEN

Doorstroming op de woningmarkt

Nederland wordt drukker, grijzer en diverser, aldus NRC, 6 juli 2020. Waar en hoe gaat iedereen wonen als het aantal inwoners stijgt? Het Planbureau voor de Leefomgeving schat in dat we kunnen afstappen van de gedachte dat Nederland meer eengezinshuizen nodig heeft omdat de vraag naar appartementen toeneemt. Volgens een notitie van het Planbureau laat de betalingsbereidheid zien wat mensen echt belangrijk vinden als ze moeten kiezen op basis van hun mogelijkheden.

Tegelijkertijd zijn er senioren die niet per se op zoek zijn naar een appartement als alternatieve woonvorm voor hun huis dat te groot is geworden. Het is niet ondenkbaar dat nieuwe woonvormen, waar bijvoorbeeld gemeenschapsvorming een belangrijke rol speelt, in de toekomst steeds vaker voor gaan komen. Woonvormen gericht op het zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen waarbij bewoners zoveel mogelijk zelf de regie in handen houden.

Woonbehoeften

Moeten we dan wel afstappen van de gedachte dat we meer eengezinshuizen nodig hebben?

Friso de Zeeuw (Emeritus Praktijkhoogleraar Gebiedsontwikkeling TU Delft) en Geurt Keers (Adviseur wonen en ruimtelijke ordening) zijn van mening dat er meerdere invalshoeken zijn om naar woonvoorkeuren

te kijken. Uit hun analyse van WoON 2018 (WoningbehoeftenOnderzoek Nederland) blijkt dat de nieuwbouwvraag volgens de woonwensen van starters en doorstromers gedifferentieerd is.

Circa 40 procent van de totale nieuwbouwvraag is gericht op stedelijke woonmilieus en 60 procent op groene woonmilieus. In stedelijke milieus is relatief veel vraag naar eengezinswoningen (stadshuizen) en in suburbane milieus (bijv. VINEX-locaties) een kleine, maar niet te verwaarlozen, vraag naar appartementen. Anders dan wat het Planbureau inschat, blijkt uit de analyse WoON 2018 dat binnen de koopsector de vraag naar appartementen 25 procent is en de vraag naar eengezinswoningen 75 procent. In de huursector vinden we ongeveer dezelfde verdeelsleutel. Het is dan ook belangrijk om te kijken naar doorstromers. Het gaat daarbij om grote

getallen, namelijk bijna 600.000 huishoudens, met langere verhuisketens als positief effect voor de gehele woningmarkt. Doorstromers met hogere inkomens laten woningen achter op de bestaande markt voor de middeninkomens en die laten op hun beurt goedkopere bestaande woningen achter voor starters (ruim 300.000 huishoudens).

Kopen

De feitelijke woningkeuze voor eengezinswoningen en appartementen laat zien dat tussen wens en keuze in woningtype in de koopsector nauwelijks verschil bestaat. Wonen in een appartement is bij huishoudens met lagere inkomens meer een kwestie van pure betaalbaarheid dan van consumentenvoorkeur. Dat is ook logisch: een appartement is gemiddeld 25 procent goedkoper dan een eengezinswoning. De koper richt zich op het 'totaalproduct'. Niet alleen de (grootte van de) woning is van belang maar ook de woonomgeving en de daarbij behorende woningprijs. Minder bemiddelde kopers kiezen meer voor een appartement omdat dat woningtype gemiddeld de laagste woningprijs heeft. Een eengezinswoning zit er dan niet in. Ook starters met een laag inkomen zijn met name te vinden in het prijssegment tot €250.000. Ze komen dan terecht bij de

kleinere appartementen, vaak in de minder geliefde wijken van de stad. De eerdergenoemde faciliteiten die het wonen in een bepaalde wijk of stad juist interessant maken zijn in deze wijken vaak niet voorhanden. Het starters-inkomen laat een andere keuze gewoonweg niet toe.

Woonvoorkeuren

De druk op dit soort appartementen in het goedkopere segment neemt alleen maar toe, wat weer een opwaartse druk op de prijzen veroorzaakt.

Door een tekort aan nieuwbouw van vooral eengezinswoningen komt doorstroming niet voldoende van de grond. Starters hebben dubbel het nakijken, niet via bestaand en niet via nieuw. Dit wordt nog versterkt doordat corporaties weinig meer verkopen. Het is dan ook van belang om bij bouwplannen de woonvoorkeuren van mensen meer tot uiting te laten komen: meer eengezinswoningen in diverse, vooral groene woonmilieus. Een dergelijke woningbouw zorgt ook nog eens voor veel doorstroming op de woningmarkt, met daarbij langere verhuisketens. Dan komen vooral goedkopere woningen vrij voor starters en andere huishoudens met een lager inkomen.

(Hendrik Jan Bot met dank aan Geurt Keers, Commissie Sociaal Economische Belangen)

“In het begin dacht ik dat het wel over zou gaan”

Scheidend secretaris commissie SEB Cees van Oosterom

Als je moet stoppen omdat je lichaam zegt dat het genoeg is, sta je voor een lastige keuze. Dat overkwam Cees van Oosterom (72), secretaris commissie SEB.

“Twee keer heb ik me vertild aan mijn caravan. Ik kon niet voor- of achteruit. Dagen moest ik in bed liggen. Niet handig want we waren op vakantie in het buitenland, maar we moesten wel terug naar huis. Het was niet mogelijk om in één keer naar huis te rijden. We hebben onderweg op een camping overnacht en de caravan maar aangekoppeld gehouden.”

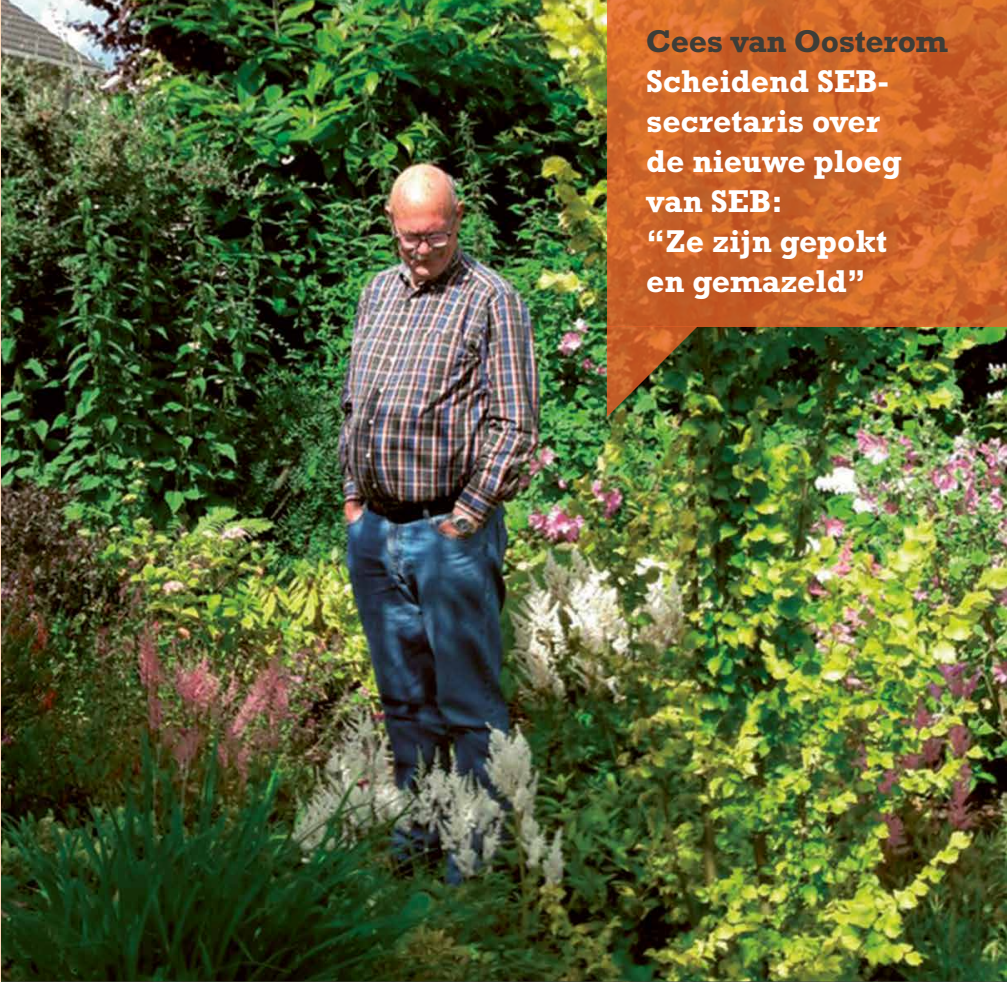
Na een jaartje rust ging Cees opnieuw met de caravan weg. En wederom ging hij door zijn rug. “Er zat een gebrek in de koppeling van de caravan. Ik moest even sjorren. Vroeger dacht ik: ik kan alles. En dan gaat het mis. Ondanks deze ervaringen heb ik nu toch weer een nieuwe caravan gekocht. Reizen van hot naar her blijft trekken. Het liefst gaan we naar Portugal en Zuid-Frankrijk. We gingen eerder ook naar Italië, Oostenrijk en Duitsland. Caravannen doen we al een jaar of 30. Daarnaast reisden we ook graag met een camper in Amerika, Australië, Nieuw-Zeeland en Canada. Richtten we ons voor de overnachtingen op hotels en b&b's dan kwamen Scandinavië, Ierland en Schotland aan de beurt.”

Niet gek
Naast het vrijwilligerswerk voor de commissie SEB stopte Cees eerder al met het werk voor de technische commissie van de bridgeclub. “Ik was verwoed bridge. Maar ik heb het bijltje erbij neergegoid. Meer dan drie uur op een avond achtereen aan tafel zitten leverde dagen pijn in mijn rug op en veel energieverlies. Er is een permanent ongemakkelijk gevoel in mijn rug, alsof er iets in de weg zit. Zelfs gewoon achter een bureau functioneren is niet meer voor me weggelegd, omdat dat urenlang rugpijn oplevert. Ik begin dacht ik dat het wel over zou gaan. Onderzoeken leverden op dat mijn conditie ‘helemaal niet gek voor je leeftijd’ is, aldus de arts. Maar mijn gevoel zegt toch iets anders. Het is ook wel een gekke ervaring dat ik nu enorm moet oppassen

met bukken en tillen.”

Spitten
Vindt Cees het een harde confrontatie met ouder worden? Ja, maar hij blijft positief: “Je kunt het slechter treffen. In de eerste twee jaar moest ik eraan wennen. Vorig jaar reisden we langs hotels. Ik reed zelf. Toch is het een prettige vakantie geworden. Over een langere periode terugkijken, stemt me positief, omdat het inmiddels toch wel wat beter gaat. Maar de hoop dat die rug geneest, heb ik inmiddels laten varen. Net als op de beurs moet je verlies kunnen accepteren om in goede stemming verder te kunnen. In de tuin zal je me niet meer zien spitten.” Het motto van Cees is “probeer zoveel mogelijk dingen te doen die je leuk vindt. En zit vooral anderen niet in de weg. Want ieder kiest zijn of haar eigen pad. Het anders zijn van een ander is een verrijking van de samenleving. Ik vind het frappant dat je met heel verschillende mensen aan tafel kan zitten en toch een leuke meeting hebt. Dat vind ik een vrucht van het leven.”

Lege handen
Jan Hoogvliet, de vorige SEB-voorzitter, benaderde Cees vier jaar geleden. Ze kennen elkaar goed. “Als secretaris van commissie SEB deed ik de agenda, verslagen en het verdelen van de binnengekomen vragen over de leden van onze commissie. Dat zijn vragen van diverse aard vooral over personeelsfaciliteiten. Het gaat niet om vragen die het beleid van de VO's of het pensioen betreffen. En natuurlijk niet om de gewone NN/ING-producten. Toen ik veel ervaring had opgedaan, probeerde ik zelf het gros voor mijn rekening te nemen. Eind van het jaar kwamen de ziektekostenverzekeringen uiteraard aan bod. Door aanvulling en aanpassing van de info op de website zijn we erin geslaagd steeds meer vragen voor te zijn.” In de nieuwe ploeg van SEB heeft Cees alle vertrouwen. “Ze zijn gepokt en gemazeld en

Cees van Oosterom
Scheidend SEB-secretaris over de nieuwe ploeg van SEB:
“Ze zijn gepokt en gemazeld”

Hij begon in 1966 bij de Rotterdamse Verzekeringsmaatschappij RVS na zijn Gymnasiumopleiding en voor zijn dienstplicht. Daar In Rotterdam ontmoette hij op dag één Ingeborg met wie hij nu drie kinderen, twee kleinkinderen en één achterkleinkind (Joël) heeft. Na de levenadministratie kwam de afdeling Marketing. Na de fusie RVS met Victoria Vesta kwam hij in de ondersteuning van de buitendienst terecht, “salespromotor door het hele land heen”. Hij heeft ook nog trainingen aan adviseurs gegeven (hypotheken en privé-pensioenaanvullingen). In 2005 ging Cees vervroegd met pensioen.

ze steken er veel tijd in. Ze blijken bovendien goed met elkaar overweg te kunnen.” Tot slot? Cees: “De manier waarop voorzitter Frans De Jager leiding weet te geven, zorgt dat het prettig is om voor SEB te werken. Net op goede momenten legt hij

even contact. Dan merk je dat hij er is, aandacht geeft en op een prettige toon communiceert. Van elementair belang. Ik mag hem en de commissie wensen dat hij het zo mag voortzetten.” (Ewald Wagenaar)

UIT HET VERANTWOORDINGSORGAAN PFI

Waarover gaat het jaarplan 2020 van VO-PFI?

Om de taak van het verantwoordingsorgaan van PFI (VO-PFI) structuur te geven maakt het jaarlijks een plan. Wat zijn de belangrijkste aspecten van het jaarplan 2020 van het VO-PFI?

Twee externe ontwikkelingen
In 2020 zijn twee externe ontwikkelingen die mogelijk een grote impact hebben op het Fonds: de coronacrisis en de invoering van het onlangs gesloten pensioenakkoord. Vooral de coronacrisis vraagt zowel van het algemeen bestuur (AB) als van het bestuursbureau (BB) van PFI maximale aandacht. Voor het VO-PFI is het belangrijk om te zien hoe het AB en BB in een crisistijd als deze opereren. Hoe effectief zijn de beheersmaatregelen van het BB en de uitvoerings-

organisaties in deze periode? Het VO-PFI wordt op vierwekelijkse basis bijgepraat door het AB. Dan zijn deze aspecten van belang:

- financiële situatie PFI
- operationele continuïteit
- communicatie door PFI
- aanvullende maatregelen PFI

Hoewel het landelijke pensioenakkoord wat op de achtergrond kwam, gaan voorbereidende activiteiten gewoon door. De mogelijke invulling van het pensioen-

akkoord kan een grote impact hebben op ons Fonds. Het is daarom belangrijk dat goed wordt bewaakt wat de status is van de voorbereidingen zodat tijdig de nodige acties worden genomen. Naast deze twee topprioriteiten heeft het VO-PFI een aantal basisthema's, advies-thema's en speerpunten voor 2020 geformuleerd.

Basisthema's
Basisthema's zijn thema's die ieder jaar

terugkomen en die van belang zijn voor de oordeelsvorming. Welke beleidskeuzes worden gemaakt, hoe worden de keuzes uitgevoerd en wat is het resultaat? De ambitie van het VO-PFI is hierbij een proactieve houding. Dit houdt in dat het tussentijds wordt bijgepraat, tussentijds invloed kan uitoefenen op de wettelijke en eventuele bovenwettelijke adviesrechten en achteraf oordeelt over beleid en handelen van het bestuur. Een paar voorbeelden zijn pensioen-uitkeringen, klachten-/geschillencommissie, integriteitsissues, beleggingen, uitbesteding AZL, MVB-beleid (maatschappelijk verantwoord beleggen) en samenwerking bestuur.

Adviesthema's

Thema's waarvoor naar verwachting advies gevraagd zal worden zijn de uitvoerings-overeenkomst 2019/2020 en het project "Wij werken aan uw pensioen".

Speerpunten

Speerpunten zijn onderdelen die we als VO-PFI actief willen volgen in 2020.

1. Het project "Wij werken aan uw pensioen".

Ijkkpunten in de boordeling daarvan zijn allereerst de vlekkeloze invoering per 1 juli 2020 en de communicatie hierover naar de deelnemers. Ook de ontwikkeling van de ondersteunende Pensioenplanner(s) krijgt aandacht: zijn deze tijdig gereed,

functioneren ze zoals beoogd en zijn ze gebruikersvriendelijk. Ook kijken we naar de communicatie rond de verschuiving van de pensioendatum van 62 naar 65 voor een grote groep deelnemers.

2. Kostenbewustzijn. Leiden de doorgevoerde verbeteringen in het kader van het project "Wij werken aan uw pensioen" tot een aanwijsbare grotere efficiency bij AZL en uiteindelijk tot een reductie van de kosten per deelnemer?

3. Indexatie.

4. Digitalisering/digitale versnelling. Dit betreft de dienstverlening richting de deelnemer. Deels komt dit ook terug in de communicatie (=adviesrecht) en deels

is dit onderdeel van beleid (=oordeelsvorming). Specifiek aandachtspunt: wordt iedere deelnemer bereikt?

5. De uitvoering van het meerjarig communicatiebeleidsplan en de vertaling naar een communicatiejaarplan.

6. Cybersecurity.

Kortom, naast de twee topprioriteiten worden deze basisthema's, adviesthema's en speerpunten voor 2020 geformuleerd in het jaarplan voor 2020. Het VO-PFI neemt zijn rol serieus...

U kunt contact opnemen met het VO-PFI via

verantwoordingsorgaan@pensioenfondsing.nl.
(Ron van Alphen, namens het Verantwoordingsorgaan PFI)

Meer lezen over de rol van VO-PFI

Op de website van Pensioenfonds ING (PFI, ook als Fonds aangeduid) wordt de rol van het verantwoordingsorgaan van PFI (VO-PFI) beschreven.

KORT NIEUWS

Nieuws van en over Nationale-Nederlanden

NN Nieuws

Nederlanders hebben weinig besef van totale waarde mobiele elektronica

Nederlanders hebben thuis voor een veel hoger bedrag aan mobiele elektronica dan ze zelf denken. 54% denkt voor € 500 tot € 3000 aan deze apparaten in huis te hebben, maar deze zijn in werkelijkheid meer waard. Dit blijkt uit een representatief onderzoek dat Kantar uitvoerde in opdracht van NN. Ook denkt één derde van de Nederlanders dat deze mobiele elektronica wél verzekerd zijn, maar weet dit niet zeker.

NN trotse partner van tentoonstelling Kies Kleur! in Kunstmuseum Den Haag

Als tentoonstellingspartner van het Kunstmuseum Den Haag helpt NN om kunst en cultuur toegankelijker te maken voor een breed publiek. Van 26 september 2020 t/m 28 februari 2021 is de kleurrijke tentoonstelling "Kies Kleur!" in het museum te bezoeken.

David Knibbe, CEO NN Group: Blijf oog houden voor eenvoud en betaalbaarheid pensioen

"De uitwerking van het pensioenakkoord waarover overeenstemming lijkt te zijn, vinden wij als grootste pensioenverzekeraar van Nederland een nieuwe stap vooruit voor een groot deel van de werkenden. De afschaffing van de doorsneesystematiek is een belangrijke en goede stap naar een transparanter pensioenstelsel. Zo wordt voor iedereen de pensioenpremie het uitgangspunt en is er minder sprake van ongewenste herverdeling van pensioengeld."

Structurele verbetering financiële vaardigheden dankzij informele en lokale schuldenaanpak

Het doorlopen van een lokaal schulden-traject leidt bij een aanzienlijk deel van de deelnemers tot een structurele verbetering van de financiële vaardigheden. Dit blijkt uit de nieuwe resultaten van het lopende onderzoek naar de impact van de lokale, informele schuldhulpverlening in Nederland. Het onderzoek wordt uitgevoerd door de Hogeschool van Amsterdam in samenwerking met Stichting van Schulden naar Kansen, een initiatief van NN. Uit de onderzoeksresultaten blijken respondenten zes maanden na het afronden van een traject vaker orde en overzicht in de administratie te hebben, zijn zij financieel assertiever en beter in staat om hun inkomen te vergroten. Eveneens blijkt dat tien procent van de respondenten op de lange termijn schuld-vrij is geworden en dat ook de gemiddelde schuld over de tijd afneemt.

MKB richt bedrijf in op 1,5 meter economie

Een ruime meerderheid (65%) van de ondernemers in Nederland werkt op de werkvloer volgens de branche-protocollen en de 1,5 meter maatregelen. Bijna de helft van de ondernemers verwacht door deze maatregelen een toename van de kosten van het bedrijf. Vier op de tien ondernemers (39%) geven daarbij aan dat de 1,5 meter maatregelen een negatieve invloed op de omzet zal hebben. Dit blijkt uit de vierde MKB corona-monitor van Motivaction, MKB Servicedesk en NN. Vaak toegepaste maatregelen zijn voorzorgsmaatregelen voor verbeterde hygiëne, een maximaal aantal

klanten/medewerkers op de werkvloer en het aangeven van maatregelen op posters en stickers. Een ruime meerderheid van de ondernemers (83%) geeft aan of verwacht dat de 1,5 meter maatregelen van invloed zijn op het dagelijkse werk.

Aanscherping WIA AOP en WGA Hiaat Uitgebreid

NN past haar producten van Inkomen Collectief aan. Als eerste stap zijn per 1 juni de verzekeringen WIA Arbeidsongeschiktheidspensioen (AOP) en WGA Hiaat Uitgebreid aangescherpt. De komende maanden volgen verdere aanpassingen. Volgens Igno Schings, directeur Inkomen Collectief, 'is de inkomensmarkt dynamisch. De veranderende markt vraagt om goede afstemming en permanente flexibiliteit. Samen met klanten en onze adviseurs houden we Nederland vitaal en veerkrachtig, met oplossingen van nu.

Partnerschap MKB-Nederland en Nationale-Nederlanden

NN start met MKB-Nederland een partnerschap voor ondernemers en medewerkers om vitaal, betrokken, veilig en productief te kunnen werken. Het partnerschap moet ideeën samenbrengen van ondernemers en deze snel toepasbaar maken. De 1,5 meter innovation challenge, van start gegaan op 2 juni jl., maakt deel uit van dit partnerschap programma. Volgens Harry van der Zwan, directeur NN Business Partners, 'onderneem je samen. Innovatie ontstaat als je een omgeving creëert waarin mensen en ideeën samen komen'.

Corona-thuiswerkonderzoek bij werknemers door NN en Crunchr

Thuiswerken gaat de meeste werknemers goed af. Sinds het begin van de lockdown zijn ze zelfs tevredener geworden over de manier waarop ze vanuit huis kunnen werken. Dit blijkt uit een recent onderzoek van Nationale-Nederlanden en HR tech

scale-up Crunchr. Waar aan het begin van de lockdown nog 83% van de bijna 2.000 respondenten aangaf goed thuis te kunnen werken, is dit een maand later 90%. Ook zijn thuiswerkers steeds positiever over hun productiviteit. Verder blijkt: maatwerk is cruciaal.

Webinar NN Bank Hypotheken in Perspectief - deel 2

De impact van de coronacrisis op de huizenmarkt is op dit moment nog beperkt. Maar of dit zo blijft, daar verschillen de meningen over. Dit bleek op 8 mei tijdens het tweede NN webinar Hypotheken in Perspectief, waar bijna 400 adviseurs aan deelnamen. Monique Sueters, directeur Hypotheken en Consumptief Krediet van Nationale-Nederlanden Bank ging in gesprek met Onno Hoes (voorzitter NVM) en Mathijs Bouman (macro-econoom en journalist) over de toekomstverwachting van de economie en de woningmarkt. 'De woningmarkt heeft baat bij gezonde hypotheekverstrekking', aldus Sueters.

Benoemingen in de Management Board van NN Group

NN Group heeft op 30 april wijzigingen in de samenstelling van de Management Board (MB) bekendgemaakt per 1 juni. Als gevolg van de toegenomen omvang van NN in de thuismarkt na recente acquisities, wordt de verantwoordelijkheid voor de Nederlandse bedrijven binnen de MB opgesplitst in twee portefeuilles. Leon van Riet treedt toe tot de MB als CEO Netherlands Life & Pensions. Tjeerd Bosklopper, momenteel al lid van de MB, neemt de rol van CEO Non-life, Banking & Technology op zich. Daarnaast wordt Bernhard Kaufmann de nieuwe Chief Risk Officer (CRO) van NN Group. Meer info. Op 11 mei is de benoeming per 1 juni aangekondigd van Maurice Koopman tot CEO Nationale-Nederlanden Schade & Inkomen. (Jacqueline Alders)

Landelijke ledendag VO-NN wordt verschoven richting mei/juni 2021

Beste leden,

Voor eind oktober, woensdag de 28ste, stond onze landelijke ledendag gepland. Altijd een gebeurtenis waar we als bestuur en hopelijk ook u als lid graag naar uitkijken. Vooral om elkaar weer te ontmoeten, bekenden te zien en te spreken, maar ook om serieuze verenigingszaken met elkaar te delen, bijvoorbeeld over ons pensioen, ontwikkelingen in verzekeringsland of bestuursaangelegenheden.

Deze keer hadden we Tjeerd Bosklopper, één van de twee bestuurders van NN Nederland, bereid gevonden ons bij te praten over de recente ontwikkelingen bij onze oud-werkgever. Daarnaast zou Wim Verhagen, hoofdeconoom van NN, ons informeren over zijn inzichten en visie over de actuele en toekomstige economische situatie. Extra ingewikkeld vanwege de coronapandemie.

Over dit laatste onderwerp gesproken. Begin september hebben wij besloten dat we

deze landelijke ledendag, met gauw zo'n 300 deelnemers, dit najaar niet door kunnen laten gaan (1,5 meter, binnenshuis). We willen absoluut geen enkel risico nemen ten aanzien van uw gezondheid. We hopen dat u hiervoor begrip heeft. Wij mikken nu op komend voorjaar of vroege zomer 2021 voor onze ledendag, inclusief de genoemde boeiende sprekers. Blijf op uw gezondheid letten en graag ontmoeten wij u dan!

Hartelijke groet, *Bestuur VO NN*

Evenementen weer opgestart

Met de 2e VO-NN Golfdag bij de Oosterhoutse Golf Club is VO-NN op 8 september weer gestart met het organiseren van ledenevenementen. Op woensdag 16 en 23 september stond een bezoek aan de Maeslantkering in Hoek van Holland op het programma. Na een pauze die in maart van dit jaar begon door de pandemie, worden door de activiteitencommissies diverse nieuwe excursies gepland.

“Stoelenhiërarchie”

Oud-NN-directeur Ben Cohen over de Groenhovenstraat, Den Haag

In zijn jaren voor NN en voorloper 1845 zat oud-NN-directeur Ben Cohen (92) op diverse werkplekken in het oude Haagse hoofdkantoor van NN aan de Groenhovenstraat 2 (hoek Raamweg). Het gebouw begon als het hoofdkwartier van De Nederlanden van 1845. Ben vertelt.

Na zijn rechtenstudie en dienstplicht begon Ben Cohen (92) onderaan de ladder bij ‘1845’ aan de Groenhovenstraat. Het waren opbouwjaren na de oorlog. “Je werd naast iemand neergezet met wie je moest meekijken. Ik kreeg een dossier in handen over artsen die een praktijk wilden overnemen en daarvoor financiering nodig hadden.

Dit hadden we uitbesteed aan de Industriële Discontomaatschappij. Zij maakten helaas vaak ruzie met het intermediair. Ik heb toen als beginnende medewerker een nieuwe stichting in elkaar gedraaid en een organogram gemaakt om de financiering en de daarbij horende verzekeringen in eigen hand te nemen. Als bestuurders

had ik directieleden van Brand Fatum en Leven voorgesteld en mijzelf als directeur. Beginkapitaal van 15 miljoen. Ik kreeg het papier terug, maar van directeur werd ik er administrator. Ik was per slot een 23 jaar jonge jurist. De 15 miljoen werden er vijf. Deze Stichting Vestigingscrediet Medische Beroepen werd later de NN Financieringsmaatschappij.”

Hoofdkantoor van De Nederlanden van 1845 aan de Groenhovenstraat nr. 2 te Den Haag in 1958 (foto: W. Schurman, Den Haag).

Directie en de administrateurs van de transportverzekering van De Nederlanden van 1845, v.l.n.r. H. Trietsch, B.W. Cohen, G.J. van der Graaf en H.J. van Leeuwe uit ca. 1965 (foto: J.W. Durrer, Den Haag).

“Ik vond het niet altijd aangenaam om in dit gebouw te werken.”

Ben Cohen

De cv van B.W. Cohen (93) is lang. Hier een paar van de belangrijkste functies

- 1953 - Medewerker bij 1845.
- 1955 - Administrator Stichting Vestigingscrediet Medische Beroepen.
- 1958 - Chef de bureau.
- 1960 - Procuratiehouder Transport.
- 1965 - Adjunct directeur Transport.
- 1969 - Directeur NN Schade.
- 1973 - Voorzitter directie Tiel Utrecht Groep (“eerste directeur”).
- 1975 - Voorzitter directie Victoria Vesta.
- 1987 - Lid Hoofddirectie Nederland NN.

Stoelen

Hoe ging dat daar op kantoor in de jaren vijftig? Ben: “In de grote zaal stonden de bureaus in lange rijen naast elkaar. Sous-chefs keken van opzij naar deze medewerkers. De chefs in de glazen kamertjes daarachter. De gewone medewerker had een gewone ronde houten stoel en de controlerende medewerkers hadden een vierkante. De sous-chefs hadden een bureau met laatje én een slot, de gewone medewerkers hadden geen laatje. Ik wilde als nieuwe medewerker eens ergens gaan zitten en pakte een stoel die leeg was. ‘Mag ik u gelukwensen’, zei iemand me. Ik reageerde verbaasd. ‘Bent u dan geen sous-chef? Maar u zit wel op een stoel van een sous-chef.’ Er was een stoelenhiërarchie. Een procuratiehouder had als extra voorrecht gordijntjes voor zijn raam.”

Boem

Het gebouw aan de Groenhovenstraat ligt aan een kanaal dat in de oorlog onderdeel van een tankgracht was die deel uitmaakte van de verdedigingswal van de Duitsers. Ben: “Het gebouw is door Berlage gebouwd in, ik denk, de 20-er jaren. Het is ontworpen zoals het er nu bij staat, maar werd gebouwd zonder bovenste verdieping, die kwam later, na de Tweede Wereldoorlog bij het herstel van het gebouw. Toen ik kwam, waren ze nog bezig met het laatste stukje van de herbouw, in zomer 1954, geloof ik. Tijdens de herbouw moesten dikke tankwanden worden opgeblazen. Het gebouw had grote kantoortuinen. Het licht in die zalen kwam van de glazen koepeldaken. Bij dat wekelijkse opblazen moest iedereen de zaal uit. Maar er gebeurde nooit iets na het alarm en de boem. Daardoor werden de mensen minder nauwkeurig en gingen sommigen niet meer uit het kantoor. Maar op een dag ging weer het alarm af. Mensen de zaal uit en vervolgens de boem. Toen is een groot stuk beton door het glazen dak op

een bureau gevallen op de begane grond. Als er iemand was geweest dan had die het niet overleefd.”

Gezelligheid

Ben: “Ik vond het niet altijd aangenaam om in dit gebouw te werken. Wel was er een zekere gezelligheid. Maar het was altijd rumoerig. Er waren verschrikkelijk veel mensen, en het aantal personeelsleden nam door de groei sterk toe. Op de binnenplaats was al een extra een schuur gebouwd waar zo’n honderd mensen in konden werken. Als de zon scheen, was het zo heet dat rond-draaiende grassproeiers op het dak nodig waren om het koel te houden. Uiteindelijk werd het gebouw te klein en ging Fatum naar een nieuw kantoor bij de Houtrustbrug. Later zat ik in een van de directiekamers boven de entree. Ontworpen door Berlage. Net als de commissariskamer. Daarin stonden rondom de namen van de commissarissen op de lambriserings. De stoelen hadden hoge rugleuningen. Al je erop ging zitten klemden je vingers tussen de leuning en de tafel. Niet zo handig ontworpen. Wat nog meer opviel? De lunchzaal en het directielunchcentrum op het dak. Een aparte en chique plek. In deze tijd is dat niet meer denkbaar: afdelingschefs en procuratiehouders zaten in de lunchzaal op het toneel achter een gordijn tussen hen en de medewerkers. Ik vond het een rare toestand. We hadden beter door elkaar kunnen zitten. Dat rangen- en standengedoe was een overblijfsel van voor de oorlog. Geleidelijk aan is dat veranderd toen we het gebouw verlaten hebben. Het meest aangename aan het gebouw was toch wel de gezelligheid. Want door die grote zalen zat je bij elkaar en kende je heel veel mensen. Het was een eigen club waar je bij hoorde. Dat was toch iets bijzonders.” (Ewald Wagenaar)

VERENIGINGSNIEUWS

Nieuwe leden

In de afgelopen periode zijn 5 oud-collega’s lid geworden van de VO-NN. Hierbij worden zij van harte welkom geheten bij onze vereniging.

- Mevrouw A. Jileckova, AMSTERDAM
- De heer F.J. Slichter, ARNHEM
- De heer C.J.H.M. van Ierland, TILBURG
- Mevrouw G.I.H. Jaekel, DELFT
- De heer G.J.W. Janssen, VARSEVELD

In memoriam

De vereniging is voor haar mutaties in het ledenbestand afhankelijk van de informatie van de leden zelf. En in geval van overlijden van informatie hierover van de nabestaanden. Het komt voor dat we wél een overlijden doorkrijgen maar niet de overlijdensdatum. De volgende leden zijn ons in de achterliggende periode ontvallen.

- De heer O.H. Heitman, ALMERE
- De heer K. Bins, BARENDRECHT
- Mevrouw G.C. Kropff-Overgaauw, OEGSTGEEST
- Mevrouw P. Popma-Kramer, ASSEN
- De heer A. de Boon, BARENDRECHT
- De heer A.J. Westbroek, DOORWERTH
- De heer A. Gaal, ZUID BEIJERLAND
- De heer P. Hoogendoorn, EINDHOVEN
- De heer J.H.T. Marges, DORDRECHT
- De heer T. Verfuurt, VEENENDAAL
- De heer H.H. Hijkoop, ’S-GRAVENHAGE
- De heer H.L.M. Moelans, BEST
- De heer B.J.W. Berends, KERKRADE
- De heer A.J. Erkens, CAPELLE AAN DEN IJSSEL
- De heer F.J.H. Cordess, ’S-GRAVENHAGE

Wij wensen de nabestaanden veel kracht bij het verwerken van dit verlies.

“Ik heb een drang om mensen te vertegenwoordigen”

Kennismakingsgesprek met pas gekozen ledenraadslid Paul de Widt

Het was vooraf al vrijwel zeker dat Paul in de nieuwe ledenraad gekozen zou worden. Op de nieuwjaarsreceptie in januari van dit jaar werd hij “besprongen”, zoals hij het zelf zegt, door oud-collega's die hem vroegen om in de nieuwe ledenraad te gaan zitten.

Hij had al besloten om dit jaar helemaal te gaan stoppen met werken. Daardoor krijgt Paul meer tijd om zich te gaan inzetten voor VO-NN waarvan hij, na zijn vertrek bij Nationale-Nederlanden (NN) in 2018, lid werd om zo de mogelijkheid te hebben oud-medewerkers te blijven ontmoeten. Maar hij wil ook meehelpen activiteiten te

Paul de Widt met kleinkind in de dierenruin.

ontplooiën. Als nieuw lid ziet Paul de ledenraad als sparringpartner van de bestuurder en als toezichthouder op het goed functioneren van de vereniging. Daarmee trekt hij de lijn door die zijn leven in belangrijke mate heeft bepaald: “Ik heb een drang om mensen te vertegenwoordigen”.

Loopbaanwending

Paul: “NN is een bedrijf, nog steeds, waar veel gereorganiseerd wordt. Delta Lloyd

was overgenomen. Ik wist als geen ander dat een krimp zou gaan optreden door dat die twee bedrijven in elkaar schoven. Ik wist ook dat mijn functie van specialist arbeidsverhoudingen zou vervallen of die van mijn collega. Hem heb ik zelf in zekere zin kunnen uitzoeken en inwerken. Eén van ons beiden zou zijn baan gaan kwijtraken in de toekomst, puur door krimp.” Paul wist dat hij de beste papieren had in vergelijking met zijn jongere collega van 47 jaar die nog een gezin te onderhouden had. “Toen kwam in de cao de regeling dat als je vroegtijdig zelf op eigen initiatief, dus los van reorganisaties, zou willen stoppen met werken – eigenlijk ‘een wending aan je loopbaan’ zou willen geven, zo heet dat officieel – je daar een beroep op kon doen.” Daarvoor moest de geïnteresseerde medewerker zichzelf aanmelden en een serieus loopbaanplan hebben. Verder moest er zekerheid zijn voor het bedrijf dat zijn of haar arbeidsplaats op termijn zou komen te vervallen.

Paul wachtte een eventuele reorganisatie niet af en maakte gebruik van deze regeling. Loopbaan Vervolg Extern genaamd. Een win-winsituatie, Paul kon eerder weg, zoals hij graag wilde, en zijn jongere collega kon zijn baan houden.

Medezeggenschap

Na een aantal maanden waarin Paul pogingen deed om weer “aan de bak te komen”, liep hij tegen een klus aan bij de gemeente Den Haag als ambtelijk secretaris van een ondernemingsraad (or). Paul: “Die or had ruzie met zijn directeur. Zij zochten daar voor drie maanden iemand die vrede kwam stichten. Dat leek me leuk, ik had de smaak wel weer te pakken, want ik heb de or en die bestuurder op een lijn weten te brengen en zij werden bijna vriendjes van elkaar.” De vertrekregelingen bij NN noopten Paul nog wel om aan zijn sollicitatieverplichting te voldoen, toen er “iets leuks” voorbijkwam bij De Haagse Hogeschool; de vacature van een plaatsvervangend griffier medezeggenschap met uitzicht op een vaste aanstelling. “Een adviesrol en deels ambtelijk secretaris voor de medezeggenschap op de hogeschool”, licht Paul toe. “En tot mijn stomme verbazing werd ik uitgenodigd. Ze zochten iemand met een rijke ervaring in de medezeggenschap. Ze hadden hiervoor jonge mensen gehad die hopeloos het schip in waren gegaan. Het zou geen duurzame oplossing zijn. Ze wisten dat ik over een jaar

zou stoppen. Maar dat vonden ze prima. Ze waren allang blij dat ze iemand met mijn achtergrond konden aanstellen.”

60-urige werkweek

Die ervaring in de medezeggenschap deed Paul op bij NN en ING, gedreven als altijd om mensen te vertegenwoordigen. Namens CNV Dienstenbond maakte hij deel uit van verschillende ondernemingsraden en de centrale ondernemingsraad (cor) van ING. Dat werk, waarvoor hij dagelijks op en neer reisde naar Amsterdam, combineerde hij een viertal jaren ook als lid van de gemeenteraad in Delft. Standaard maakte hij werkweken van 60 uur. “Dat heb ik vier jaar gedaan en dat was slopend, ik kan niet anders zeggen. Maar ik heb het volgehouden, ik heb het ook heel leuk gevonden. En ik heb voor de stad goede dingen gedaan”, blikt Paul terug. “Ik ben uiteindelijk voorzitter van het presidium geworden – het dagelijks bestuur van de gemeenteraad. Ik heb zelfs drie keer de gemeenteraad voorgezeten. De burgemeester kon niet en dan ben je als presidiumvoorzitter de plaatsvervangend voorzitter. Dat zijn wel hoogtepunten in mijn leven. In een raadszaal vol mensen met bijzondere onderwerpen op de agenda zo’n raadsvergadering voorzitten.”

Onderwijs

Eigenlijk wilde Paul leraar worden. “Uit volle overtuiging” deed hij aan het begin van zijn loopbaan de lerarenopleiding natuur- en wiskunde en hij was drie jaar met veel plezier werkzaam in het onderwijs. Maar het beroep betaalde slecht en Paul, inmiddels getrouwd, wilde een gezin stichten. Meer financiële armslag was welkom, reden voor hem om te solliciteren bij NN. “De reden om het onderwijs te verlaten was puur om de beloning en de goede kansen om in het bedrijfsleven verder te komen en ik hoopte ook op een rustiger baan qua werkdruk. En ze wilden mij dolgraag hebben op allerlei

Voor een potje fluiten draait hij zijn hand niet om.

functies, vooral bij IT. Ze verwachtten dat ik als wiskundeleraar logisch kon redeneren”, weet Paul nog. In augustus 2018 zette hij er – na 32 jaar bij NN – een punt achter.

Scheidsrechter

Verzekerd van goede financiële overbruggingsregelingen tot zijn pensioen willen Paul en Marjo in de toekomst veel gaan reizen. Paul: “Ik ben fervent kampeerder, ik heb een caravan en we willen een beetje genieten van het nomadenleven. Met de elektrische vouwfietsjes uit de caravan tochten maken van 50 kilometer. En aan de andere kant ook genieten van de kleinkinderen, ons gezin en de kinderen. Ook ben ik jeugdvoetbalscheidsrechter. Ze zien mij nog steeds graag bij voetbalvereniging Vitesse Delft als scheidsrechter. Sterker nog, als ik het veld opstap dan zeggen veel spelertjes letterlijk – ik fluit het liefst de jeugd van 12 tot en met 18 jaar: “Hè, gelukkig hebben wij u als scheidsrechter, vorige week hadden wij zo’n flapdrol!” Dat is altijd leuk om te horen. Dan ben je lekker bezig. Ik loop in een voetbalwedstrijd gemiddeld zo’n 8 km mee te rennen. Ik ben voor mijn lijf goed bezig. Zelf houd ik niet overdreven van voetbal – heb zelf ook gespeeld maar ben daarna gaan fluiten. Dat hoort echt tot mijn hobby’s. Daarnaast ben ik golflessen gaan nemen, met mijn buurman. Mijn zoon heeft mij overgehaald: hij kan al langere tijd heel aardig golfen. Verder wil ik het lezen weer gaan oppakken, gewoon boeken lezen. Dat is ook een van mijn vooruitzichten.” Als nieuwkomer in de ledenraad zal de drang van Paul om mensen te vertegenwoordigen niet minder ambitieus zijn. (Hans Nijenmanting)

Paul de Widt (61) is getrouwd met Marjo. Samen hebben zij twee zoons en twee kleinkinderen: een kleinzoon en een kleindochter. Hij werkte ruim drie jaar in het onderwijs waarna hij in 1986 de overstap naar Nationale-Nederlanden maakte. Na zijn vertrek in 2018 is Paul nog voor De Haagse Hogeschool en de gemeente Den Haag werkzaam geweest.